

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายทวีเกียรติ มินะเกษิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๓/๒๕๖๔

วันที่ ๑๗ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป ซึ่งมีความมุ่งหมายแสดงถึงรูปแบบและการปกครองของรัฐ การแบ่งแยกอำนาจและการใช้อำนาจนั้น รวมถึงการรับรองถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มีความมุ่งหมายที่จะเป็นการกำหนดหลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยยืนยันว่าอำนาจอธิปไตยยังคงเป็นของประชาชน มีพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนั้นผ่านองค์กรทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด นอกจากนั้นยังเป็นการกำหนดกรอบและเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ

อนึ่ง หลักนิติธรรม ย่อมเป็นรากฐานของรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอย่างน้อยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ดังนี้

(๑) หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ

(๒) การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

(๓) การแบ่งแยกการใช้อำนาจ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และการป้องกันการขัดกัน

ระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

(๔) นิติกระบวนการอันเป็นธรรม อาทิเช่น ต้องไม่บังคับใช้รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายย้อนหลัง เป็นโทษทางอาญาแก่บุคคล ต้องให้บุคคลมีสิทธิในการปกป้องตนเองเมื่อสิทธิหรือเสรีภาพถูกระทบ ในคดีอาญาจะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้ ไม่ทำให้บุคคลต้องถูกดำเนินคดีอาญา ในการกระทำความผิดเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่มีความผิดและก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

(๕) ความเป็นอิสระของศาล และความสุจริตเที่ยงธรรมของกระบวนการยุติธรรม

สำหรับพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีเหตุผล ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ ได้รับความนิยมน้อยอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระงับข้อพิพาททางการพาณิชย์ระหว่างประเทศ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับสภาพของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศอื่นด้วย สมควรปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว เสียใหม่ โดยนำกฎหมายแม่แบบว่าด้วยอนุญาโตตุลาการทางการพาณิชย์ระหว่างประเทศของ คณะกรรมาธิการว่าด้วยกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติซึ่งเป็นที่ยอมรับและรู้จัก อย่างกว้างขวางมาเป็นหลักเพื่อพัฒนาระบบอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยให้ทัดเทียมกับ นานาอารยประเทศ และส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการทางอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาท ทางแพ่งและพาณิชย์ระหว่างประเทศให้แพร่หลายยิ่งขึ้น อันจะเป็นการลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาล อีกทางหนึ่ง

การพิจารณาโดย “ศาล” และ “อนุญาโตตุลาการ” มีความแตกต่างในสาระสำคัญ ๒ ประการ คือ

ประการแรก การเข้าสู่กระบวนการพิจารณาโดยศาล คู่ความไม่จำเป็นต้องตกลงกันล่วงหน้า ไว้ก่อน เมื่อเกิดกรณีพิพาทขึ้นสามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลได้เลยโดยไม่ต้องอาศัยความยินยอมของคู่กรณี แต่การเข้าสู่กระบวนการอนุญาโตตุลาการ คู่พิพาทต้องทำการตกลงกันด้วยความสมัครใจด้วยการทำเป็น สัญญาที่เรียกว่า “สัญญาอนุญาโตตุลาการ” มีใจความเป็นการเสนอข้อพิพาทของตอนที่เกิดขึ้นหรือ จะเกิดขึ้นในอนาคตให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดไม่ว่าจะมีการกำหนดตัวผู้เป็นอนุญาโตตุลาการไว้ในคราวนั้น ด้วยหรือไม่ก็ตาม

ประการที่สอง การพิจารณาคดีโดยศาล เมื่อศาลมีคำตัดสินหรือคำพิพากษาแล้ว หากคู่ความ ไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีย่อมสามารถบังคับคดีได้ทันที แต่การพิจารณา โดยอนุญาโตตุลาการนั้น เมื่ออนุญาโตตุลาการมีคำชี้ขาดแล้ว หากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ปฏิบัติ

ตามคำชี้ขาด คู่กรณีไม่สามารถบังคับกันเองได้และอนุญาโตตุลาการไม่สามารถบังคับคู่กรณีได้ ต้องบังคับคดีผ่านองค์กรของรัฐ โดยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลของรัฐนั้น

การอนุญาโตตุลาการจึงเป็นการระงับข้อพิพาททางเลือกรูปแบบหนึ่งซึ่งคู่ความหรือคู่กรณีตกลงกันเสนอข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วหรือที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้กับบุคคลอื่นที่เรียกว่า “อนุญาโตตุลาการ” เป็นผู้ชี้ขาด โดยคู่ความหรือคู่กรณีมีภาระผูกพันที่ต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น ตามหลักการดำเนินคดีเป็นเรื่องสิทธิประโยชน์ของคู่ความ (the principle of party disposition) อนุญาโตตุลาการสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่

ประเภทที่หนึ่ง อนุญาโตตุลาการในศาลเป็นกรณีที่คู่ความหรือคู่กรณีที่มีคดีอยู่ในศาลตกลงกันให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดได้โดยความเห็นชอบของศาล ซึ่งอนุญาโตตุลาการประเภทนี้อยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๑๐ ถึงมาตรา ๒๒๐ และมาตรา ๒๒๒

ประเภทที่สอง อนุญาโตตุลาการนอกศาล เป็นกรณีที่คู่ความหรือคู่กรณีเสนอข้อพิพาทของตนให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดโดยไม่ฟ้องคดีต่อศาล ซึ่งอาจจะตกลงกันไว้ล่วงหน้าก่อนข้อพิพาทเกิดหรืออาจตกลงกันเมื่อข้อพิพาทเกิดขึ้น และเมื่อเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการแล้ว อนุญาโตตุลาการต้องทำคำชี้ขาดและคู่กรณีต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดนั้น หากคู่ความหรือคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาด คู่ความหรือคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งต้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดให้ ซึ่งอนุญาโตตุลาการประเภทนี้อยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๑ ที่บัญญัติให้การเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาดนอกศาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ ซึ่งในปัจจุบันได้แก่ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

ในส่วนของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๗ การยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาด โดยบัญญัติว่า

“มาตรา ๔๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ว่าจะได้อำนาจขึ้นในประเทศใดให้ผูกพันคู่พิพาท และเมื่อได้มีการร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจย่อมบังคับได้ตามคำชี้ขาดนั้น

ในกรณีคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการกระทำขึ้นในต่างประเทศ ศาลที่มีเขตอำนาจจะมีคำพิพากษาบังคับตามคำชี้ขาดให้ต่อเมื่อเป็นคำชี้ขาดที่อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี และให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่ประเทศไทยยอมตนเข้าผูกพันเท่านั้น”

บทบัญญัติดังกล่าวตราขึ้นเพื่อรองรับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการนอกศาลไม่ว่าคำชี้ขาดจะได้อำนาจขึ้นในประเทศหรือต่างประเทศ ภายใต้หลักการที่ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการมีผลเป็นที่สุดและผูกพันคู่กรณีให้ปฏิบัติตาม แต่ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาด คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจะบังคับตามคำชี้ขาดด้วยตนเองหรือให้อนุญาโตตุลาการบังคับตามคำชี้ขาดไม่ได้

คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งจำต้องใช้อำนาจรัฐในการบังคับตามคำชี้ขาดโดยยื่นคำร้องต่อศาล บทบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้ศาลมีอำนาจบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ต่อเมื่อผู้ร้องขอบังคับตามคำชี้ขาดต้องมีเอกสารตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๒ มาแสดงต่อศาล และต้องไม่ใช่กรณีที่ศาลมีอำนาจทำคำสั่งปฏิเสธไม่รับบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการได้ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ รวมทั้งต้องเป็นคำชี้ขาดที่อยู่ในบังคับแห่งสนธิสัญญา อนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี และมีผลบังคับได้เพียงเท่าที่ประเทศไทยยอมตนเข้าผูกพันเท่านั้นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ วรรคสอง ซึ่งสนธิสัญญาเกี่ยวกับการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ และประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีมาแล้ว ๓ ฉบับ ได้แก่ พิธีสารเจนีวาว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาด ค.ศ. ๑๙๒๓ อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยการปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ค.ศ. ๑๙๒๗ และอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการใช้บังคับคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับนครนิวยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ ในการนี้ พิธีสารเจนีวาว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาด ค.ศ. ๑๙๒๓ และอนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยการปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ค.ศ. ๑๙๒๗ จะยุติการมีผลใช้บังคับระหว่างรัฐผู้ทำสัญญาที่เข้าผูกพันและในขอบเขตที่รัฐผู้ทำสัญญาได้เข้าผูกพันตามอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการใช้บังคับคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ฉบับนครนิวยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘

สำหรับระบบกฎหมายของประเทศไทยถือว่าสนธิสัญญาทั้งหลายนั้นเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ สนธิสัญญาไม่อาจใช้บังคับดังเช่นกฎหมายภายในประเทศได้ สนธิสัญญาจะมีสภาพบังคับเมื่อมีกฎหมายภายในรองรับเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญา ด้วยเหตุดังกล่าวจึงได้มีการออกกฎหมายอนุวัติการตามสนธิสัญญาดังกล่าวมาโดยตลอด ได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาด พุทธศักราช ๒๔๗๓ ซึ่งอนุวัติการตามพิธีสารเจนีวาว่าด้วยข้อตกลงการมอบให้อนุญาโตตุลาการชี้ขาด ค.ศ. ๑๙๒๓ และพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งอนุวัติการตามสนธิสัญญาเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการทั้งหลายที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี และต่อมาได้มีการปรับปรุงโดยพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นกฎหมายสารบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

ข้อโต้แย้งที่ว่า พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ยอมรับตามคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดที่ทำขึ้นในต่างประเทศโดยองค์กรต่างประเทศขัดต่อหลักการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีซึ่งเป็นการใช้อำนาจตุลาการ อันเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอธิปไตยที่ต้องไม่ตกอยู่ในอาณัติหรือภายใต้อำนาจตุลาการของรัฐอื่น รวมทั้งหลักการปกครองประเทศที่มีอำนาจอธิปไตยโดยสมบูรณ์ การบังคับใช้บทบัญญัติดังกล่าว ทำให้อำนาจอธิปไตยของศาลไทยถูกระทบกระเทือนอย่างมีนัยสำคัญ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ นั้น

พิจารณาแล้วเห็นว่า การให้ความเป็นธรรม คือการให้คู่ความหรือผู้เกี่ยวข้องพอใจด้วยกันทุกฝ่าย ดังนั้น หลักการดำเนินคดีโดยเฉพาะคดีแพ่งย่อมเป็นไปตามเงื่อนไขและสิทธิประโยชน์ของคู่ความ (the principle of party disposition) เมื่อตกลงกันเองได้ก็จะทำให้คู่ความพอใจด้วยกันทุกฝ่าย แนวคิดนี้มีความสำคัญใกล้ชิดกับระบบกล่าวหาซึ่งศาลจะมีบทบาทเพียงรับฟัง (passive) ดังนั้น การเสนอข้อพิพาทก็ดี การเสนอพยานหลักฐานและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ก็ดี เป็นเรื่องของคู่ความ ศาลแทบจะไม่มีบทบาทและอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเองได้ด้วยตนเอง การพิจารณาของศาลอยู่ในกรอบอำนาจตามที่กฎหมายอนุญาโตตุลาการกำหนดไว้ แม้ข้อยุติหรือคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการอาจมีข้อได้เปรียบเสียเปรียบกันอยู่บ้างในระหว่างคู่ความก็เป็นเรื่องสิทธิประโยชน์และความประสงค์ตามเงื่อนไขที่กำหนดตามความพอใจของคู่ความเองการนำคำชี้ขาดดังกล่าวเสนอให้ศาลบังคับตามจึงไม่ใช่เรื่องการจำกัดอำนาจในการพิจารณาของศาลแต่อย่างใด อนุญาโตตุลาการเป็นวิธีการระงับข้อพิพาทที่คู่สัญญาตกลงโดยการมอบอำนาจให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัยข้อพิพาททั้งหมดหรือบางส่วนที่เกิดขึ้นแล้วหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคตไม่ว่าจะเกิดจากนิติสัมพันธ์ทางสัญญาหรือไม่ ซึ่งคู่สัญญาสามารถตกลงกำหนดรายละเอียดและระบบของการอนุญาโตตุลาการในคดีของตนได้ เช่น สถานที่ ภาษาที่ใช้ กฎหมายที่ใช้บังคับ วิธีพิจารณา และกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ ส่วนศาลจะทำหน้าที่ช่วยเหลือหรือสนับสนุนคู่พิพาทหรืออนุญาโตตุลาการในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้เอง เช่น การตั้งอนุญาโตตุลาการ การช่วยเหลือคู่พิพาทหรืออนุญาโตตุลาการในการออกหมายเรียกพยานหรือมีคำสั่งให้ส่งเอกสารหรือวัตถุ การเพิกถอนคำชี้ขาดเกี่ยวกับข้อพิพาทในกรณีที่ไม่สามารถจะระงับโดยการอนุญาโตตุลาการได้ตามกฎหมายหรือการยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการโดยศาลจะไม่เข้าไปแทรกแซงขอบเขตอำนาจของประเด็นข้อพิพาทอันอยู่ภายในเขตอำนาจของคณะอนุญาโตตุลาการ ด้วยเหตุนี้คำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการจึงเป็นที่สุดและมีผลเป็นการยุติทั้งข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ตามหลัก the principle of party disposition อันมีผลให้คู่พิพาทต้องปฏิบัติตาม แต่ในกรณีที่คู่พิพาทฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาด คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งจะบังคับตามคำชี้ขาดด้วยตนเองหรือให้อนุญาโตตุลาการบังคับตามคำชี้ขาดไม่ได้ ต้องร้องขอต่อศาลที่มีอำนาจตุลาการเข้ามาช่วยพิจารณาคำชี้ขาดและบังคับตามคำชี้ขาดนั้น อันแสดงถึงการยอมรับว่าคำชี้ขาดนั้นต้องให้มีคำบังคับโดยการใช้อำนาจตุลาการอีกครั้งหนึ่ง การพิจารณาและการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจึงไม่ใช่เป็นการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีที่เป็นการใช้อำนาจตุลาการอันเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอธิปไตยที่จะตกอยู่ในอาณัติหรือภายใต้อำนาจตุลาการของรัฐอื่นแต่อย่างใดแต่เป็นไปตามหลักการยินยอมสมัครใจระหว่างคู่สัญญาในการเข้าทำสัญญาและผูกพันคู่สัญญา มีสิทธิและหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาที่เกิดขึ้นอันรวมถึงการที่ยอมรับต่อการระงับข้อพิพาทของคู่สัญญา โดยระบบอนุญาโตตุลาการตามหลัก the principle of party disposition ที่กล่าวมาแล้ว

นอกจากนี้ประเทศไทยเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและบังคับตามคำชี้ขาด อนุญาโตตุลาการต่างประเทศฉบับนครนิวยอร์ก ค.ศ. ๑๙๕๘ ซึ่งมีหลักการให้ประเทศที่เข้าเป็นภาคียอมรับ และบังคับตามสัญญาอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ โดยคู่พิพาทฝ่ายที่จะบังคับตามคำชี้ขาดของ คณะอนุญาโตตุลาการต่างประเทศเพียงแต่เสนอคำชี้ขาดต่อศาลหรือองค์กรที่จะบังคับตามคำชี้ขาด โดยพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อให้เป็นไป ตามอนุสัญญาและมีผลใช้บังคับระหว่างประเทศไทยกับบรรดาประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าวทำให้ การบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ว่าทำขึ้นในประเทศโดยอ้อมมีผลบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกัน อันแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมิได้ยอมรับสนธิสัญญา อนุสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีมาใช้บังคับในฐานะกฎหมายภายใน แต่ได้ตรากฎหมายภายในเพื่ออนุวัติการ ตามอนุสัญญาดังกล่าว โดยกฎหมายที่อนุวัติการยังมีบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลพิจารณาไม่ยอมรับบังคับ ตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการไม่ว่าคำชี้ขาดนั้นจะทำได้ทำขึ้นในประเทศใด หากกรณีเป็นไป ตามข้อยกเว้นของพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ บัญญัติให้คู่พิพาทสามารถร้องขอต่อศาล ที่มีเขตอำนาจมีคำพิพากษาบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการซึ่งกระทำขึ้นในต่างประเทศได้นั้น จึงไม่ใช่เป็นการยอมรับตามคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยชี้ขาดซึ่งกระทำขึ้นในต่างประเทศที่จะทำให้อำนาจอธิปไตยของศาลไทยถูกระทบกระเทือนอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด นอกจากนี้ บทบัญญัติดังกล่าวสอดคล้องกับหลักนิติธรรมเนื่องจากไม่ได้กระทบความเป็นอิสระของศาลในการทำหน้าที่คุ้มครอง คัดคัดศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค และไม่ได้กระทบต่อความสุจริตเที่ยงธรรมของ กระบวนการยุติธรรมแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓

(นายทวีเกียรติ มินะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ